

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 ■ โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 ■ โทรสาร 0-259-6172

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรศัพท์/โทรสาร 02-259-6172

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ 8-14 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2562 หน้า 17 มูลค่าข่าว 139,781.-

★ รายงานพิเศษ

พิชญ์เดช แสงแก่นเพชร

สนทนาว่าด้วยความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐ ปัจจุบัน-หลังรัฐประหาร และแนวทางหลังถูกตัดสิทธิจีเอสพี

“มี หลายกระแสที่บอกว่าจะให้เราแบนบอยคอตสินค้าจากสหรัฐอเมริกา ตอบโต้การตัดสิทธิไทย ก็ต้องบอกว่าการแบนสินค้าของเขาน่าเข้าจริงจกทำได้ยากน้อยแค่ไหน มีหลายหน่วยงานมองในความเป็นจริงว่าการกระทำแบบนี้กับประเทศมหาอำนาจที่สินค้าวัฒนธรรมเขาส่งขายทั่วโลก ไม่ต้องไปมองไหนไกล เอาแค่อยากให้ย้อนกลับมาดูตัวของเราเองว่าตอนเช้าเราตื่นขึ้นมาเราใช้สินค้าอะไรที่ไม่ใช่ของเขามากหรือไม่ว่าง่ายๆ อย่างน้อยที่ตื่นขึ้นมาคุณต้องเปิดมือถือ คุณใช้ Facebook คุณจะหาข้อมูลคุณเปิด Google คุณต้องเปิด YouTube ตุ๊กตุ๊กต่างๆ ที่พูดๆ กันมา มันเหมือนนักประชดประชันมากกว่าซึ่งมันไม่ได้เกิดผลอะไรขึ้นกับใครเลย”

นั่นคือมุมมองของ อ.ประทีป อธิชาติสถล หัวหน้าโครงการอเมริกันศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ. ประทีปมองว่าในเมื่อที่เราจำเป็นต้องพึ่งพาสถาของสหรัฐอยู่เพราะการส่งออกเป็นสิ่งที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจของไทย สิ่งที่เรทำได้ จากปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือการปรับมาตรฐานแรงงานของเรา โดยการทบทวนมาตรฐานใหม่ ทาสเขาดูว่าเพราะอะไรถึงไม่ได้มาตรฐานตามสากล อีกอย่างหนึ่งก็คือ การส่งคนไปเจรจา ส่วนการที่บอกว่าจะแบนเขา ให้ความเป็นจริงว่าวัฒนธรรมอเมริกามันกลับสอดแทรกอยู่แล้ว ตัวเองอาจจะไม่ได้กินแมคโดนัลด์ แต่เราไปกินแฮมเบอร์เกอร์ยี่ห้ออะไรก็ตาม มันก็คือวัฒนธรรมของเขาแล้ว

การดูหนังดูภาพยนตร์ เราดู netflix หนังสือนิตยสาร เป็นการทำให้ถูกแทรกซึมไปโดยไม่รู้ตัวว่าความคิดของเขา ความคิดแบบอเมริกันอยู่ในวิถีชีวิต ไม่ใช่แค่เพียงสินค้า แต่เราเอาวัฒนธรรมเขามาใช้แล้วในชีวิตหนึ่งตัวอย่างชัดคือ กรณีที่สหรัฐโจมตีอู่พักในสถาน แต่ชาวอู่พักในสถานเองกลับขึ้นรถทัวร์สหรัฐอยู่เลย มันหมายความว่าอะไร? เขาก็ซึบเข้าไปโดยไม่รู้ตัวและไม่รู้สึกว่ามีถูกสร้างด้วยคนอเมริกัน

เราคงต้องย้อนถอยความคิดเรากลับไปสัก 20-30 ปีที่แล้วสมัยเราเป็นเด็ก เราไม่ต้องมาใช้โซเชียลไม่ต้องมาใช้วัฒนธรรมของเขา

แต่เราอาจจะลืมไปไหม่ว่า ของบางอย่างมันไม่ใช่เป็นเพียงแค่ของ ไม่ใช่สินค้า แต่มันคือ “ความคิด” ที่เข้ามาเราแปรพัน-เหยียบทางแยงเส้นมาใส่ มันก็คือวัฒนธรรมอเมริกันที่เขาใส่ไปทุกที่เหมือนอย่างนี้เป็นต้นชีวิตเราแทบจะแยกไม่ออกจากวิถีนั้นแล้ว เพราะฉะนั้น สิ่งที่คุณออกมาพูดสื่อสารลักษณะนี้ก็อยากจะทำให้ไปสำรวจตัวเองก่อนว่าเราจะไม่รับวัฒนธรรมเขามาได้จริงหรือไม่?

มุมมองต่อการค้าสิทธิจีเอสพี

ต้ ย้อนกลับไปหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง หลังจากนั้นเกิดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา หรือ UNCTAD ครั้งหนึ่งว่า น่าจะมีการช่วยเหลือกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนาโดยให้ประเทศที่พัฒนาแล้วให้สิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร โดยงดเว้นภาษีกับสินค้าบางชนิดซึ่งมีการดำเนินการมาตั้งนานแล้ว

และไม่ใช้เพียงแค่สหรัฐอเมริกาที่มีกับเรา สหภาพยุโรปหรือญี่ปุ่น เป็นการช่วยเหลือประเทศสมาชิกซึ่งเป็นการทำ GSP แบบทั่วไป ไม่ต้องต่างตอบแทนและเป็นภาระให้โดยไม่เลือกปฏิบัติในการให้สิทธินี้ แต่เมื่อพิจารณาจริงๆ แล้วก็ไม่ถึงกับว่าจะไม่มีการต่างตอบแทนกันเลย เมื่อพูดถึงการตัดสิทธิ จะตัดสิทธิรายประเทศก็ได้ หรืออาจจะตัดสิทธิเป็นรายสินค้า ก็อย่างที่ทราบกันว่าประเทศไทยเคยมีเคสนี้มาก่อนแล้ว

อย่างเช่นตอนปี 2528 เรามีปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิ-ปัญหาเรื่องของยา ก็เลยมีการใช้นโยบายในลักษณะแบบนี้ในการตัดสิทธิต่างๆ กับประเทศไทยเหมือนกัน ซึ่งปกติแล้วรอบแบบนี้เขาจะมีการทบทวนทุกปี ว่าประเทศนั้นหรือสินค้าประเทศไหน เช่น กลุ่ม

ประเทศที่มีการพัฒนาระดับเศรษฐกิจที่ขึ้นมากแล้ว เขาก็จะมีการทบทวนหรืออาจจะเป็นรายสินค้าบางประเภท

รวมถึงเงื่อนไขสำคัญต่างๆ เช่น การไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่ละเมิดเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน หรือกระทั่งเรื่องความร่วมมือด้านการศึกษา การก่อการร้ายกับสหรัฐ

สิ่งเหล่านี้มันคือปัจจัยในการพิจารณา เอาเข้ามาเป็นองค์ประกอบด้วย

แต่เดี๋ยวก่อนจะหวนรอบนี้ในการทบทวน มาในช่วงนี้พอดี ซึ่งปกติทุกปีเป็นวงรอบจะต้องมีการทบทวนหลังปี 2528 เป็นต้นมาเราก็เจอหลายมาตรการในรูปแบบอื่นๆ ในการกีดกันทางการค้าหรือตัดสิทธิประโยชน์บางประเภท เพราะเรามีมาตรา 301 ที่ให้สิทธิกับรัฐบาลสหรัฐ เราเรียกกันว่า "กฎหมายกีดกันทางการค้า"

เขาก็จะมีเครื่องมือตัวนี้อยู่ ซึ่งทั้งหมดทั้งหมดมัน

เป็นปัญหาที่จะต้อง "ใช้การเจรจาเป็นหลัก" ในการพูดคุยและไปค้นหาสาเหตุจริงๆ ว่ามาจากอะไรกันแน่ เพราะที่ผ่านมามันไทยเองบางส่วนพยายามโยงกันเอง เรื่องการที่เราแบนสารพิษ

ต้องเห็นว่า การเจรจาเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เราเองก็ต้องทบทวนตัวเองว่าจะต้องแก้ไขอะไรบ้าง แล้วจะทำยังไงให้ไม่ถูกตัดสิทธิอีกในภายภาคหน้า

ส่วนตัวก็เชื่อว่าเราอาจจะสามารถไปหาตลาดอื่นๆ ส่งสินค้าที่ถูกตัดสิทธิไปขายได้

ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐช่วงที่ผ่านมา

รามักจะผูกโยงกับเรื่องเศรษฐกิจมากกว่าเรื่องใดๆ โดยเฉพาะผู้นำสหรัฐคนปัจจุบัน ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ เขาเน้นเรื่องธุรกิจอย่างหนัก ส่วนหนึ่งเพราะเขาเป็นนักธุรกิจมาก่อน เขาอาจจะไม่สนใจว่าประเทศไทยจะเป็นยังไงในด้านอื่นๆ เท่าเรื่องผลประโยชน์และเศรษฐกิจ

นโยบายอเมริกาเฟิร์สต์ มันยิ่งทำให้ภาพของเขาก่อนมาว่าเขาเป็นผู้ที่ปกป้อง หวงแหนผลประโยชน์ และทำเพื่อประชาชนของตัวเอง รักษาผลประโยชน์ของชาติมากกว่าสิ่งใด

ยิ่งปีหน้าก็มีการเลือกตั้งประธานาธิบดี การชู America First หรือคอนเซ็ปต์ make America Great again ยิ่งช่วงใกล้เลือกตั้งเท่าไร ยิ่งต้องทำคะแนนมากขึ้น อาจจะทำให้เขาเรียกคะแนนกลับมาได้

ประชาชนเขาก็ไม่ได้สนใจเรื่องการค้าต่างประเทศอยู่แล้ว ยิ่งต้องทำให้เห็นว่ามีการปกป้องผลประโยชน์-ปกป้องธุรกิจของคนในชาติ

แต่อะไรๆ ก็เปลี่ยนแปลงได้ 1 ปีหลังจากนี้ ในสหรัฐก่อนจะมีการเลือกตั้งอะไรก็เปลี่ยนแปลงได้เสมอ

แต่ถามว่าผู้ทำซึ่งจากพรรคอื่นๆ มีใครเข้าตาโดดเด่นมากพอหรือยัง ก็ยังไม่เห็น หรือยังไม่ไว้วางใจ

แม้ที่ผ่านมามีการเสนอโอเคียขึ้นมาหลายคนหลายชื่อ หรืออาจจะยังไกลเกินไปที่จะวิเคราะห์ได้

แต่ส่วนตัวก็เชื่อว่า "ทรัมป์" ยังมีโอกาสอยู่

เพราะหากเราวิเคราะห์ถึงฐานเสียงครั้งที่แล้วของเขาก็มาจากความเมื่อนายของประชาชนในสิ่งเดิมๆ ก็ต้องย้ำอีกทีว่าคนอเมริกาก็ไม่ได้สนใจเรื่องต่างประเทศ เขาจัดสิทธิการค้าอะไรกับใคร เพราะสิ่งที่เขาต้องการคือเรื่องการค้ายุติกันดี ปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศเขาจะอยู่ยังไง ปัญหาคนว่างงานจะมีงานทำหรือไม่ นั่นเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่า ที่ทำให้เขาเลือกใครคนหนึ่งขึ้นมาเป็นผู้นำ

ที่ผ่านมานโยบายต่างประเทศของสหรัฐมีการวิจารณ์ว่าเป็นการดำเนินนโยบายใช้ลักษณะงบนกล่าวอ้าง เช่น การเข้าไปโจมตีอิรัก หรือการกล่าวอ้างเรื่องนั้นเรื่อง

นี้เพื่อจะเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในประเทศต่างๆ โดยอ้างถึงเรื่องประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนเพื่อต้องการเข้าไปช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ฉะนั้น เราก็จะเห็นลักษณะการใช้แนวทางนโยบายแบบนี้มาอยู่เรื่อยๆ ซึ่งเราก็เชื่อว่าอุดมการณ์ของเขาจริงๆ ตั้งแต่ก่อตั้งประเทศขึ้นมาก็คือเรื่องของประชาธิปไตย-เสรีนิยม หลักความเสรีและความถูกต้อง

แต่ในทางปฏิบัติในความเป็นจริงแล้วก็จะมีความขัดแย้งกันเองกับการปฏิบัติ พูดอย่างหนึ่งหรือทำอีกอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่เราเห็นสหรัฐเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้น

แต่หลังๆ มากี่เน้นเรื่องความสัมพันธ์ในเรื่องเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งเรื่องเศรษฐกิจมันจะต่างกับการเมือง-ความมั่นคง เพราะทั้งสองฝ่ายเจรจาตกลงกัน เรื่องของผลประโยชน์โดยที่เขาได้และเขาก็ไม่เสียมากก็อาจจะเป็นการปรับแนวความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

แต่สำหรับประเทศไทยแล้ว สัญญาณความต้องการเป็นพันธมิตร-เศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ที่เป็นความสำคัญด้านเอเชีย ยิ่งการที่จีนเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการค้าของโลกซึ่งต่างฝ่ายก็ต่างที่อยากจะได้พันธมิตร แม้ว่าที่ผ่านมามาเราอาจจะดูเหมือนสนิทชิดเชื้อกับจีน

มากขึ้น สหรัฐก็คงต้องจับตามองดูอยู่ว่าเรา ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเข้าหาจีนมากน้อยแค่ไหน

แต่ว่าประเทศไทยเราเองต้องรักษาผลประโยชน์ของตัวเองให้มากที่สุดด้วย

โอเคเราคงไม่ได้ตั้งสหรัฐอเมริกาคู่ แต่การสมดุลกับจีนก็ต้องทำให้ดี เพราะจีนเปลี่ยนไปแล้วไม่เหมือนอดีต ต้องมองด้วยกรอบที่ต่างจากเดิม

ซึ่งความสัมพันธ์เรากับสหรัฐ หลังการรัฐประหาร 2557 ตอนนั้นเป็นช่วงปลายยุคโอบามา ประเทศเราก็สะดุดลงไปนิดหนึ่ง ทำให้สหรัฐชัดเจนว่าไม่พอใจที่เราจะต้องกลับมาเป็นแบบนี้

แต่พอหลังจากยุคโอบามา ทรัมป์ เป็นต้นมาก็ดูเหมือนว่าเขาเองไม่สนใจว่าเราจะเป็นแบบไหน

ยิ่งตอนที่นายกฯ ประยุทธ์ จันทร์โอชา เดินทางไปสหรัฐก็ก่อนที่มีการพูดกันแต่เรื่องของการค้าขายของ ข้อของเสียมากกว่า โดยไม่ได้กดดันถามเราว่าจะเลือกตั้งเมื่อไหร่ เราเองอาจจะยังไม่ได้ผลประโยชน์อะไรจากเขามาก แต่อย่างน้อยเราอย่าไปเสียผลประโยชน์อะไรมากกว่านี้ และทุกอย่างควรจบที่ "การเจรจา"

ซึ่งส่วนใหญ่การเจรจาที่ประสบความสำเร็จมักไม่ได้มาจากโต๊ะประชุม มันจะมาจากงานเลี้ยงหรือบรรยากาศสบายๆ โดยที่ไม่ต้องเป็นทางการ ●

ชมคลิป <https://youtu.be/A7ypG0BbkTI>